

XLV. c.

Autor est. Georg. Pray.

T A V R I C A
IVRI RVSSICO
A
CATHARINA II.
AVTOCRATRICE
BELLO, ET PACE
ASSERTA
POEMATION

E BIBLIOTHECA REGIAE VNIVERSITATIS PESTIENSIS.

P E S T I N I,

SVMPTIBVS IOANNIS MICHAELIS WEINGAND. J

1 7 8 7.

Magna, Tuum nomen, rerum mensura Tuarum est.

Ovid. Fast. L. I. v. 603.

KNY-18-00766

dryfias vifura plagas, quas Marte fecundo,
Pactorumque fide regnis adiecit auitis,
Rufforum fixitque aquilas, lunamque bicornem
Trans mare, qua Pontus fenfim tenuatur, abegit,
Petropoli MAGNA egreditur CATHARINA, colonos
Imperio iunctura fua, quos Taurica quondam
Nutrit in gremio, fed alit iam Ruffica tellus.
Multis illa procis olim prenfata, Chazaros (1)
Hungarico, vt memorant, (2) prognatam fanguine gentem,

A 2

Omni-

(1) Chazari videntur iam in exitu feculi VII. Tauricam inco-
luiffe. Nam *Anaftafius* Bibliothecarius Hift. pag. 110. non obfcure prodit,
Bosphorum urbem fub Abfimarō Tiberio iuris Chazarici fuiſſe. (2) Qui
in hac opinione funt, vtuntur testimonio *Conſtuntini* Porphyrogeniti cap.
38. de adminiſtrat. Imperii, qui Hungaros cum Chazaris triennio habitafſe
memorat, nulloque interprete vfos.

Omnibus antetulit, complexaque fouit alumnos.
 Haec illi a Volga multis erroribus acti
 Deuenere loca, et sensim ditione potiti
 Finitimas ferro domuerunt vindice gentes.
 Principio *Drewli*, (3) gens ortu Slaua, subire
 Iussa iugum, et *Radomenses*, quosue Ingilus (4) annis
 Alluit, atque minor Tanais, Semumque bibentes,
 Et qui *Lebediam* coluere, *Kiouia* et ipsa,
 Tum prope Romanum gestans *Seueria* nomen, (5)
 Imperium facere, et dominis parere coacta est.
 Cunctis iura dabat *Chagan*, (6) virtute leonem
 Aequans, vnde illi post *Arzlan* (7) nomen adhaesit,
 Iplis vsque adeo Grajis metuendus in armis,
 Quos saepe infestos repulit, pacemque coegit
 Mercari precio, socialeque iungere foedus
 Connubii. (8) Quos dein series excepit, et ordo
 Chaganos, virtute pari, fusoque cruore
 Parta tuebantur, donec sustollere in altum
 Russia visa caput, spacioque inclusa minore,
 Immensum tenui exorsa est molimine regnum. (9)

Sed

(3) Hos Chazaris tributarios fuisse, colligitur ex *Nestore*, vetustissimo rerum Russicarum scriptore ad annum Christi 883. (4) Nunc Ingilus, olim *Constantino* Porphyrog. *Chydmas*, et *Chyngilus* dictus. (5) *Seueria* anno 884. prohibita est ab *Olego* Chazaris tributum soluere, vt habet *Nestor* in chronico. *Lebedia* regio ab Hungarorum Duce nomen *Lebedia* obtinuit teste Porphyrogenito. (6) *Chagan*, vel *Chan* is dictus est, qui Chazaris summa potestate praefuit, quod nomen etiam deinceps in *Crimaea* obtinuit. (7) Quem Graeci Scriptores vocant *Arcesilan*, rectius ab *Haitono*, et *Abulfeda* dicitur *Arzlan*, quod idem est cum Hungarico *Oroszlány*, et nobis leonem notat. (8) *Anastasius* Biblioth. refert a *Justiniano II.* Theodoram sororem *Chagano* Chazarorum nuptui esse traditam. (9) Europam enim magnitudine sua superat, vt adeo opinione omnium sit Imperium totius orbis maximum. Ducto a *Riga* initio vsque ad portum *Petripauli* in *Kamtschatka* complectitur in longum 1909. miliaria.

Sed res nongentis (10) iam facta obscurior annis,
Si modo Musa fauet, repetenda ab origine prima est.

Urbs est *Ilmena* non longe amota palude,
Quam gelidus *Wolotka* suis yberrimus undis
Irrigat, et tecum *Wolchow* se mergit in aequor
Eoum, Russis maior *Nouogrodia* dicta.
Hanc numero (11) et ditione potens gens *Slanz* colebat,
Pacisque, et belli studiis operata, diu inter
Finitimos opibus diues, atque inclita laude
Floruerat. (12) Felix! dominandi dira cupido
Si non humanas agat in contraria mentes.
Verum, ubi sese inter varie, qui iura ministret,
Atque ferat leges, disceptant, cedereque omnis
Turpe putat, serpit tacite in praecordia virus
Diffidii, et sensim ciuilia bella (13) parantur,
Nullus consilio locus est, raptim itur ad arma,
Certaturque odii, quae raro obliteret aetas.
Haec facies fuerat *Nouogrodae*, haec tristis imago,
Cum *Gostomishus* (14) sortem miseratus iniquam,
Quae vos, o ciues, inquit, uesania, quaeue
Exagitant furiae? cur propria viscera ferro
Transfoditis? satis est irarum, condite tela.
Externa vobis dominus regione vocandus,
Qui sedet fluctus, tempestatemque malorum.

A 3

Par-

(10) *Rurici*, a quo Russici Imperii incunabula sumuntur, initium *Nestor* figit ad an. 861. (11) Princeps *Schtſcherbatow* Hist. Russ. Tom. I. pag. 241. affirmat, *Slauos* *Nouogrodienses* facile 100000. militum potuisse sub signa cogere. (12) Hinc eodem teste prouerbum vulgi natum: *quis contra Deum, et magnam Nouogradam?* (13) Bellorum ciuilium, quae ex cupiditate dominandi orta sunt, meminere *Nestor* in chronico, et *Lomonosow* Hist. vet. Russ. Parte I. cap. 10. pag. 69. (14) Erat is teste *Schtſcherbatow* *Nouogrodiensium* Consul.

Parte illa, positas longe qua Balthicus oras.
 Alluit Oceanus, gens degit, dicta *Varengi* (15)
 Gens aequi, rectique tenax, atque inclita bello,
 Quaeue olim, vt fama est, nostris regnabat (16) in oris,
 Hinc poscenda salus: nondum postrema loquutum
 Excepere patres, et plebs; vox omnibus vna,
 Sex Oratores delectos ordine ab omni
 Mitteret actutum, qui, qua sint mente *Varengi*,
 Explorent. Mora nulla, illi, vrget cura salutis,
 Mox iter accelerant, varioque errore viarum
 Defuncti, veniunt sinuosa ad littora Dünæ, (17)
 Quam circum priscas sedes coluere *Varengi*.
 Ut primum admissis eoram data copia fandi,
 Sic orsus senior *Burig*: (18) non sorte sinistra
 Impulsi ad vestras peregrini appellimus oras,
 Nec gremio recipi petimus, nec tecta rogamus,
 Dii nobis large haec tribuerunt, vbere gleba
 Terra subest nobis, est et bello apta iuuentus,
 Sunt et diuitiae, nec partae laudis egenus,

Sed

(15) Alias etiam *Varangi*, et *Varaegi* dicti. Qui fuerint non con-
 venit Scriptoribus. *Ibraeus* ex Danis, Suecis, et Noruegis conflatos putat.
Lomonossov contra Slauici generis fuisse censet. At potior opinio hodie ob-
 tinet, fuisse maris accolae cis Balthicum inter Dünam et Vistulam. Vid.
Büschingii Magazin Tom. XVI. a pag. 327. Fuere etiam Imperatoribus
 Orientis Βαργαγγων pro custodia corporis delecti. (16) *Nicon* Patriarcha
 memorat ad annum 859. tributum, quod *Varengi* petebant, negatum a
 Nouogrodiensibus fuisse, quod indicio est, illos rerum aliquando isthic po-
 titos esse. (17) *Lomonossov* cit. op. pag. 17. et *Praetorius* in orbe Gothico
 Lib. 2. cap. 2. Cel. *Müllerus* mauult Vistulam intelligi. Virumuis sit,
 constat ex geographo Rauennatensi, quem *Muratorius* contra Hieron. Ru-
 beum seculo IX. floruisse euicit, Roxolanos, seu Rossolanos in Prussia se-
 des habuisse. (18) Huius nominis pacificationi inter Igorem Russorum Prin-
 cipem, et Romanum Orientis Imperatorem anno 945. initae inter ceteros
 Legatos subscriptus legitur. Vid. Collect. rerum Russic. Tom. I. pag. 413.

Sed, qui iura, aequique modum praescribere gnarus,
Atque incompositum norit compefcere vulgus,
Deest, hunc a vobis petimus; nec fama feretur
Vestra levis, nec erit nulla huius gloria facti,
Vos tantum faciles votis subscribite (19) nostris.
Dixerat, et *Ruricus* (20) ad haec sic ore sequutus:
Haud equidem sumus ignari, nam rumor ad istas
Pertigit vsque plagas, quae vos discordia scindat,
Vtque acti in rabiem, patrium sine lege cruorem
Fuderitis, nec vos ratio, aut reuerentia Diuum
A scelere immanes poterat cohibere nefando.
Ecquis erit, sociare sibi qui tam fera corda
Aut regere imperio cupiat? nos pacis amore
Non minus ac belli studio, terraque marique
Nomen adepti, istis placidam seruare quietem
Nouimus, et, si res fert, bella mouere solemus
Sola aequi ducti ratione, vtramque parati
In partem, aut bellum, aut pacem deposcimus omnes
Fors vtcunque cadat. Si viuere moribus istis
Est animus, si iussa sequi, mandataque vultis,
Ibimus, et, Superi modo vestra incepta secudent,
Vos, et regna capesso, omnique tuebor ab hoste,

Finiiit, et *Sineum* (21) fratrem, fratremque *Truvorum*,
Certatimque legit validam omni ex ordine pubem,
Robora militiae; stant omnes ire parati
In partem laudis; tolluntur signa, viamque
Corripiunt alacres. Nondum ter luna renata est,

Ven-

(19) In hanc fere sententiam Legatos fuisse loquutos, scribunt
Princeps *Schtscherbatow* cit. Tom. pag. 243. et *Lomonoffow* cit. Part. pag. 69.

(20) Hunc ex *Varengis* primum fuisse affirmat *Nestor* in chronico. (21) *Sineus* et *Truvorus* fratres *Rurici* erant, eodem *Nestore*, aliisque, qui res
Russicas scripsere, testibus.

Ventum est ad *Nevam*, qua se *Ladoga* fluentis
 Exonerat. Forte hic saxo *Perunus* (22) in alto
 Stabat, et hunc propter focus (23) ardens igne perenni,
 Patria nosco, inquit *Ruricus*, numina, (24) fessis
 O focii, hic locus, et requies est, tendere porro
 Fata vetant; stabiles mihi certum hic (25) figere sedes,
 Albam Oseram *Sineus* (26) capiet, *Truvor* arua tenebit
Isborski, (27) atque hic concordēs regnabimus una,
 Deque meo populi dicentur nomine *Russi*, (28)
 Quorum ingens, si quid veri mens augurat, olim
 Crescet, et extremum clarebit fama per orbem.
 Haec satus, mentem partes voluebat in omnes,
 Disiunctos vnire animos ante omnia curae,
 Tum, qua praecipue labem res publica agebat,
 Obsepere viam vitiis, et condere leges,
 Proemia virtuti statuens, pro crimine poenam.
 Neue animos sensim corrumpant otia, plebem
 Sortiri cupidus, partem proscindere aratro
 Terram, mercatumque alios per flumina, terrasque
 Exercere iubet, feruent iuuenesque, senesque.

Mira-

(22) Fuit id apud Russos olim Idolum Ioui simile, quod tonitruum, et fulmini praeesse credebatur. *Truncus* simulacri erat e ligno affabre elaboratus, caput ex argento, aures conflatae ex auro, pedes de ferro cusi; manibus gestabat lapillum, gemmis igneo colore fulgentibus adornatum, ipsum fulmen repraesentantem. In haec verba schediasma chronico *Nestoris* adiectum. (23) Idem schediasma: ex aduersa simulacri parte, perennis seruabatur ignis, qui si forte per negligentiam sacerdotis fuisset exstinctus, sacerdos ille, tamquam inimicus deo, suo capite luebat. (24) *Perkun* apud Prussos idem erat, qui Russis *Perun*, vt *Lomonossov* ait cit. op. pag. 55. (25) *Nestor* scribit *Ruricum* ad *Ladogam* domicilium fixisse. (26) Idem *Sineum* ad lacum *Bieloseram* confedissememoratur. (27) Sunt, qui urbem *Isborsk* ferius a *Truvoro* fructam putent. Ceterum utroque fratre post biennium extincto, *Ruricus* solus regnavit. (28) Sicut *Russi* suum nomen *Slanis* *Nouogrodiensibus*, ita hi vicissim illis suam linguam communicasse creduntur.

Miraturque suo non visos tergoire lembos
Neua innare, olim naues, classemque (29) daturos.

Iam late rumor per proxima regna vagatus,
Rufforum nomen gentes supra extulit omnes,
Et non inuitae faciunt mandata: *Kriiuci*
Ante alios, tum *Wesani*, *Rostouia*, *Tveri*,
Et *Muromenses*. (30) Sed enim haec primordia liuor
Exedere, et totis aduersum viribus ausus
Obniti; fratres vno de sanguine creti
Tantum ausi, *Dirum*, et *Scoldum* (31) fert fama fuisse.
Scilicet haud aequis *Rurici* nomen ad astra
Ferri oculis cernunt; incensi laudis amore,
Fixum exempla sequi, et, si fas, par condere regnum.
Ergo viam simulant *Zargradum*, (32) littora turgent
A ratibus; stat promta, armisque accincta iuuentus,
Fortunam tentare, et quosuis ferre labores.
Ipse animos addit *Dirus*, sic ora resoluens:
Si, quando patrias olim male liquimus oras

Ruri-

(29) Rem nauticam praecipue coepit colere Petrus Magnus constitutus in *Olonecz*, et *Woronecz* officinis ad construendas maritimas naues, quemadmodum in vitae suae ephemeridibus adnotauerat. Ipse tantus Princeps *Sardami* apud Hollandos inter fabros nauticos, velut vnus ex eorum gremio, asciam gestare, et operi manum admouere, non infra suam dignitatem esse censuit. D. Mannstein *Zusätze der russischen Geschichte* pag. 674 — 76. addit, Petrum etiam in prouincia Archangeli, et Petropoli nauales officinas constituisse. (30) Hos populos ab *Rurici* aduentu Varengis subiectos fuisse, *Nestor* perhibet. *Kriiuci* ad urbem *Polocz*, *Wesani* ad album lacum, et *Muromenses* ad Occam fluuium degebant, ad *Rostoniam* vero *Merani* fuere. (31) Vterque ex primis Varengorum erant, teste *Nestore*, si non sanguine fratres, certe consensione animorum ad nouum regnum condendum, quod illos moliri voluisse, idem *Nestor* affirmat. (32) Constantinopolis, vt *Nestoris* editor obseruat, *Russis* dicebatur *Zargrad*, quasi vrbs *Czari*, seu Imperatoris.

Rurico duce, mens nobis non laeva fuisset,
 Haud equidem his, ubi bruma rigens, glaciesque, nivesque
 Regnant perpetuae, quisquam confidere terris
 Optasset, nec finem unquam sperare malorum
 Fas est, ni regio, cui spiret mitior aura,
 Accipiat profugos: hac, si modo linquere terram
 Vobis est animus, Danapris qua tendit ad ortum,
 Patria quaerenda est posthac, sedesque locandae;
 Quare agite, et fluvium prona, cursumque sequamur.
 Talibus accensi dictis ad littora tendunt,
 Bis (33) centum e trabibus, contorto fune ligatis,
 Iam Danaprim pressere rates, dat voce, manuque
Dirus signum, omnesque adnixa viribus urgent
 Remos, et laetis inuitant cantibus auram,
 Ignari, miseris quae instent discrimina. Vix se
 Septima lux coelo euoluit, cum ventus ab ortu
 Atro permixtus nimbo, classemque, virosque
 Disperfit, crebrisque accensus ab ignibus aether
 Fulmen pone latus *Diri*, sed fulmen inane
 Excussit; *Scoldus* cum fratre illisus arenae,
 Aegre vicinam poterat contingere ripam
 Qua nunc stat Mohilov, sed tunc sine nomine terra,
 Haec unum miseris solamen rebus in arctis,
 Perfugiumque fuit. Sed maior cura remordet
 Mentem, quae socios fortuna sequuta deinceps,
 Absorptine undis, an *Peswisd* (34) mitior illis
 Fauarit, et qua infelices nunc parte morentur?
 Interea victor nubes sol dispulit atras,
 Et *Dirus* vicina petens iuga montium, anhelis

Cun-

(33) Tot lembis a *Diro*, et *Scoldo* Constantinopolim serius postea
 fuisse tentatam sub Michaelis II. Imperatore, refert *Nestor* ad an. 864. (34)
 Hoc nomine Russi olim Deum aeris, serenitatis, et procellarum appellabant.

Cuncta oculis circumlustrat, vestigia forte
 Siqua queat longe sociorum cernere, fumus
 Cum subito flammæ immixtus se tollere in altum
 Visus, stat classis *Scolde*, inquit, salua, *Gomano*
 Hoc dederam indicium, si quid fortasse pericli
 Ingruat, et similem confestim fuscitat ignem.
 Accelerant omnes, conditaque signa sequuti,
 Sacra tibi, *Wichore*, litant, (35) tum vela secundo
 Dant vento, et circum variis ambagibus acti,
 Hic, ubi *Desna* suis (36) *Danapri* coniungitur vadis,
 Sistunt, grex armentorum, campique virentes,
 Pascuaque irriguis late vernantia riuis,
 Augurii instar erant. Lassos his sistere terris,
Dirus ait, nos vult *Kupalo*, (37) huc vertite remos,
 Et curis fessi tandem captate quietem.
 Nec mora, deflectunt cursum, et, qua proxima monti
 Ripa fuit, (38) lembos figunt, finemque labori.
 Hospitium *Diro* dat sponte *Kiouia*, (39) *Scoldo*
 Pars datur imperii, et Sacrorum cura, *Ladoni* (40)
 Quae faceret, coeptorum operum omen, et incrementum.

Vix sedes fixere nouas, cum fama ferebat
Ruricum clausisse diem, proque *Igore* (41) sceptrum
 Prendisse *Olegum*. (42) Quae nos, o *Dire*, manebunt

B 2

Fata

(35) *Wichor* idem est, qui *Poswisd*, ut habet supra memoratum
 schediasma *Nestoris* chronico additum. (36) *Desna* fluius *Danapri* confluent,
 recta *Kiouiam* ducit. (37) Ita deus, qui frugibus credebatur praeesse,
 Russis olim dictus est. (38) Refert *Nestor*, dum *Dirus* cum *Scoldo* *Danapri*
 veheretur, excensionem fecisse, visaque ex monte *Kiouia* allestos esse, ut
 ibidem domicilium figerent. (39) Idem memorat, *Kiouiensis* utrique impe-
 rium sponte obtulisse. (40) Hoc nomine antiquitus Russis veniebat deus fe-
 licitatis, et laetitiae. (41) Fuit is *Rurici* filius impubes. (42) *Rurico* san-
 guine iunctus, quem moriturus filio tutorem constituit. Is pro *Igore* rem
 pub-

Fata inquit *Scoldus*? vix nos noua terra recepit
 Hospitio, et iam alias fortuna inquirere coget.
 Nosco *Olegi* iras, nihil is patietur inultum,
 Totus ab agnato *Rurici* sanguine spirans
 Vindictam sumet, *Chorsae* (43) hostia vterque cademus
 Ante diem. Sed quid quid erit, stat numina *Dium*
 Exorare prece, et fuso placare cruore.
 Funditur at frustra cruor, et nil numina *Dium*
 Placantur precibus. Iam proximus arma minatur
Olegus, *Dirumque*, et *Scoldum* in castra venire
 Orat, amicitiam (44) vultu mentitus, et ore.
 Credulitas nocuit, veniunt in castra rogati,
 Vtque simul veniunt, simul vna morte perire
Olegus iussit; scelus est, sibi regna parasse.
Scoldus ad haec, si quod scelus est, sibi regna parare,
 Non fugimus, mortem sed laeti amplectimur ambo.
 Vix ea fatus erat, dat signum *Olegus*, et ambo
 Exangues terram plangunt: vox vltima *Scoldi*,
 Anguis erit - - tenui nisu pallentis ab ore
 Excidit, et multis visa est praesaga futuri.

At nihil haec *Olegi* animum, mentemque mouebant,
 Maiores versat tacito sub pectore curas,
 Qua coepti liceat regni protendere fines,

Et

publicam cum laude, factaque prouinciarum accessione, vsque ad an. 93.
 administravit, vt Princeps *Schtscherbatow* Tab. geneal. pag. 9. in praefat.
 testatur. (43) Ex eorum numero apud Russos deus, cui victimae caede-
 bantur. (44) Narrat *Nestor* ad an. 882. *Olegum* iter cum exercitu in Grae-
 ciam simulasse, eamque ob causam vtrumque exciuisse *Kiouia*, qui *Olegum*
 paucis comitati salutarint. Sed cum adessent, *Igorem*, quem vlnis gestabat,
 vtrique ostendit, eumque illius, quam occupassent, terrae haeredem esse,
 dicebat, quibus dictis vtrumque trucidari iussit, sedemque *Novogrodo Kio-*
viam transtulit.

Et porro augere imperium. Seueria primum
 Opportuna peti visa est: vix eminus arma
 Ostentat, supplex extemplo iussa capeffit,
 Mox *Rodomenses*, *Kulici*, *Drewlique*, (45) *Chazaris*
 Subdita gens quondam, Russis parere coacti.
 Hoc rerum auspicio cunctis inceserat ardor,
 A Danapri gentes bello tentare remotas;
 Ipse etiam *Olegus* laudis succensus amore,
 Nomenque ad feros cupidus transferre nepotes,
 Ingenti *Zargradum* adoriri destinat ausu.
 Huc sex lustrorum labor, huc mens, curaque tendit,
 Nulla datur requies, donec bis mille (46) carinis
 Instratus Danapris vix haec iam pondera ferret.
 Ergo viam *Olegus* prono iam flumine carpens,
 Pontumque emensus *Zargradae* sistitur vrbi.
 Attoniti haerebant Graii, tantumque licere
 Mirantur populis, nondum nisi nomine notis, (47)
 Et genus insolitum belli, currusque iugales
 Instructos velis, lenior quos perferat aura
 Quamcunque in partem faciles: (48) hinc missilis ignis
 Iniectus testis, circumque incendia spargens,
 Insuetum victos cogit numerare tributum. (49)

(45) Has gentes ad pendendum tributum ab *Olego* coactas fuisse, *Nestor* refert. (46) Idem *Nestor* ad an. 907. perhibet, praeter copiosum equitatum terrestri itinere profectum, 2000. naues ab *Olego* ad oppugnandam Constantinopolim adductas fuisse. (47) Russi quidem iam sub *Diro* et *Scoldo*, dum Constantinopolim tentarunt, Graecis noti erant, non item populi ab *Olego* adducti, quales erant *Tschudi*, *Krinici*, *Merani*, *Radimici*, *Vatici*, *Dulebeni* etc. de quibus *Nestor* ad an. 904 — 907. pluribus agit. (48) Affirmat *Nestor*, currus ab *Olego* ita instructos fuisse, vt aspirante vento, equorum loco, velis moueri potuerint, quorum ope suburbia Constantinopolis incensa fuerint. (49) De tributo a Graecis pendendo ita inter cetera conuenit, vt cuius Russi soluerentur 12. *Griui*. Fuere autem in qua-

Ipsi etiam Thraces, Bessique, et Iazygès acres
Olegum donis onerant, facit accola Ponti
Infla libens. Victor spoliis, praedaeque potitus,
Ingentem clypeum, quo bella ciere solebat,
Pro porta victae defixit (50) postibus vrbs,
Mansura obtenti ex Graiis monumenta triumph-

Inde remensurus cursum, dare lintea retro
Iasserat; incumbunt remis, et coerulea verrunt,
Vrbs e conspectu rapitur, terraeque recedunt.
Iamque fere sextum Phoebus diem ab axe reuexit,
Cum procul apparent montes, et regna (51) Thoantis,
Huc, ait, o nautae, huc remis aduertite cursum,
Nuper vti Graios, ita nunc virtute Chazaros
Vinci posse ratus, vouitque in littore taurum
Peruno, sua si numen modo vota secundet.
Continuo aspirant faciles in carbasa venti,
Peneque iam portum laeti, terramque tenebant,
Cum subito pluuias adopertus nubibus auster
Inducens, coelum eripuit, noxque atra labori
Intentos frustra, cursum mutare coegit,
Rectaque aduersus Danaprim conuertere classem,
Qua saxa ex imo fundo prostantia spumas
Torquent, et vastos tollunt ex gurgite fluctus.
Hic socii infesto quassatas turbine naues
Subducunt, filisque trabes aptare, novosque
Illis scopulo pergunt supponere remos.

Inter-

quatis naui 40. Russi. Itaque cum fuerint naues 2000. tributum vniuerse,
dento equitatu, confecit 960000. Griuos. Erat autem Griuus, si editori
Nestoris credimus, idem cum vetere libra Russica. (50) Addit Nestor prae-
terea, Olegum auro, frugibus, vino, aliisque donis a Graecis excultum
fuisse.

(51) Chersonesus Taurica, in qua olim Thoas regnabat.

Interea *Olegum* varias sub pectore curae

In partes versant, quid tantum numina in iras

Impulerit, cur se coepto desistere cursu

Cogant, et Graiis nolint sociare Chazaros,

Indeque Russorum inuideant clarescere nomen?

Haec dum animo voluit, media sub nocte iacentis

Visa adstare oculis *Scolidi* umbra, ac talia voce

Cum gemitu mista fari: quid numina demens

Incusas? polluta meo tua dextra cruore

Hos classi ventos, tempestatemque ciebat,

Neue vnquam possis portus intrare Chazaros,

Anguis erit, (52) qui te medium complexus, equoque

Profilens laedet, cogetque abrumpere vitam.

Serius at nomen Russorum Taurica nescet,

Et colet imperium, famamque ad sidera tollet.

Femina erit dux facti, quae plus MATRIS habebit

Quam DOMINAE, quamuis DOMINAE quoque nomen habebit,

Et, quae Maiores longo congesta labore

Parta tenent decora, et famam, in se colliget vna.

Haec illi ventura olim pia numina seruant

Proemia, ringatur licet, atque obstacula texat

Linor. Sed prius haec rerum innumerabilis ordo

Excipiet, quae mole sua sex secla fatigent.

Inde, vbi *Perunus* mediis ignobile lignum

Prouoluetur aquis, (53) et diuos *Oiga* paternos (54)

An-

(52) Monitus erat *Olegus* a vate, equum, quem charissimum habebat, mortis illius causam futurum. Comperto, equum interiisse, a quo sibi haecenus summo studio cauerat, volens vatem mendacii arguere, cadauer accessit, equique caput pede pulsauit, cum inde profilens anguis pedi illius se implicuit, et *Olego* vulnus lethale inflixit, ex quo haud multo post obiit. Haec *Nestor* ad an. 911. (53) Schediasma, cuius supra mentio facta est, memorat *Wladimirum* cognomento Magnum, post suscepta Sacra Christiana, mandasse, vt *Perunus* caudae equorum alligatus, in *Borysthenem* prae-

ceps

Antiqua sede eiectos spoliabit honore,
 Et noua religio patriis successerit aris,
 Incipiet series rerum se euoluere, sensimque
 Ultra hunc, qui colitur, se Russia porriget orbem.
 Sanguis *Anicanus*, (55) qua flectit plaustra Bootes,
 Primus sternet iter: Casan hinc, (56) atque altera ab astro
 Quae nomen sumsit, (57) quique alta cacumina montium
 Iugoriae superant, *Woguli*, *Tauigi*, *Karagussi*,
Tungusique, (58) et, quos extrema alit Asia, *Tchutski*, (59)
 Nomina nunc ignota quidem, sed serius olim
 Prodenda, Imperio accedent, Russosque sequentur.
 Hos *Irtisch*, *Baikalque* lacus, tum *Lena* stupebunt
 Conspicuos armis, gressus protendere in austrum,
 Molirique vrbes, surget *Nerschinskoa* (60) *Schilkae*
 Contigua, et nigrum decorans *Albissina* flumen, (61)
 Qua prope Mungalicos contingit *Dauria* (62) fines.

At

ceps ageretur, constitutis duodecim satellitibus, qui abeuntem fustibus verberarent. (54) Fuit *Olga* *Igoris* vxor, quae anno 948. Constantinopoli Sacris Christianis initiata est. (55) *Anica Strogonof* mercator Russus, qui salinas in prouincia Archangeli curabat, primus cum iis, qui ultra montes Iugorios degunt, notitiam contraxit, a quibus pretiosas pelles leui pretio emebat. Collectae ex his diuitiae inuidiam illi constarunt. Itaque metu ductus, rem omnem *Iwano Wasiliewitsch*io Russorum Czaro detexit, qui ea occasione usus, ditiones sensim in Asiam proferre coepit. (56) Regnum Casan idem Czarus occupauit anno 1752. aut, ut uult D. Coxe, *Neue Entdeckungen der Russen zwischen Asien, und Amerika* Part. II. pag. 313. anno 1558. (57) Astracanum idem Czarus anno 1554. in potestatem redegit. (58) Siberiae magnae populi usque ad Kamtschatkam diffusi, qui Russis parent. Vid. *Fischeri Einleitung in die sibirische Geschichte*. (59) Hi quidem nondum Russis obnoxii sunt, ut D. Coxe scribit, non procul tamen videntur abesse, ut obedientiam profiteantur. (60) Vrbs ad fluuium *Nertscha*, qui in *Schilkam* influit, a Russis condita, Sinis *Nipchou* dicta, celebris a pace inter Russos, et Sinas confecta. (61) Alias *Amur* dictum, Sinis uero *Helong-Kiang*, et Tartaris *Sangalien-oula*. Ad hunc fluuium Russi urbem *Albissinam* condidere, unde dissidia cum Sinis orta. (62) Is regionis tractus, qui ab extremo Mungalorum

At Seres non haec oculis aspexerit aequis,
 Impatiens virtute parem considerare iuxta
 Se populum, lites primum, tum bella (63) mouebit,
 Bella sed optato quae Russus foedere (64) claudet,
 Quo regni gazam ingenti ditescere (65) lucro,
 Atque nouum Oceanum detur, lustrareque terras.

Quin

rum in Septentrionem limite initium sumit. Daur enim Mungalis limitem notat, vt est in *Witsens Noord en Oost Tartarye etc. twede druck pag. 89*, (63) Belli huius complures meminere, in primis P. Gerbillon Iesuita Gallus in epistola ad P. de la Chaise, qui Ludouico XIV. Galliarum Regi a sacris confessionibus erat. Isthic de Russis loquens in haec verba profequitur: *qu'ils sont enfin trouués voisins des états de l'Empereur de la Chine, et s'étoient meme établis dans une province, que ce Prince pretend lui appartenir, et y avoit bâti une Fortresse, qui les rendoit les maître de la chasse des marters, zibellines, et autres animaux, dont les peaux sont les fourures les plus precieuses, que nous connoissons, et dont il y a tres grande quantité dans cette province. Et cela c'est qui a donné occasion à la guerre, qui est entre les Moscovites, et les sujets de l'Empereur de la Chine depuis environs 30. ans.* (64) Pax missis vtrunque Legatis confecta est. Ex parte Russorum erat Fedor Alexievicz Golowin Siberiae Praefectus, ex parte vero Sinarum, Samagatu, Tumchan, et Imperatoris Cam-by auunculus. Legationis comitatum idem Gerbillon ita describit: *le notre est tel, qu'il y a avec nous plus de 8. au 9000. hommes, quoi qu'il n'y ait que 3000. soldats effectifs, et environs 150. Mandarins, le reste n'étant que valets. C'est gens de vices 12. à 15. milles chevaux, environs 3000. Chameaux, 100. grandes barques, et pres de 50. pièces de canon etc. Les Plenipotentiaires Moscovites sont aussi venue avec assez grand equipage, plus propres et plus magnifiques que les notres en leurs personnes, habits etc. mais aussi leur suite est sans comparaison moins nombreuse. Ad pacem, quae anno 1689. die 3. Sept. in vrbe Nerschinskoa, constitutis vtriusque Imperii limitibus coaluit, feliciter terminandam multum operae contulerant duo Iesuitae, nempe dictus iam Gerbillon, et Pereyra Lusitanus, quos Imperator Cam-by interpretes in hac pacificatione constituit, vt rursus Gerbillon scribit: les Plenipotentiaires Moscovites nous ont promis de leur part, que les grands Ducs leur maitres apprenant les bonnes services, que nous leurs avons rendus, tant à la Cour de Pekin, que dans ces conferences, ils ne manqueront pas de favoriser notre Compagnie en Moscovie.* (65) Pax anni 1689. interrupta fuit Seculo

C.

XVIII.

Quin *Nippon* (66) supra, et *Kuriles*, et *Cycladas Unna*, (67)
 Unde velut nubes, nondum bene cognitus orbis
 Cernitur, (68) infesti fulcabunt aequora Russi,
 Herculeasque dein transuecti classe columnas,
 Tyrrhenum late pelagus, Sestumque, et Abydi
 Littora terrebunt, victores Naxus, et Argos
 Hospitio accipient, sed nondum Taurica. Multo
 Illa cruore prius stabit, si rite recordor
 Ostenta, ut primum regno se Russia nostro

Foede-

XVIII. ad quam redintegrandam anno 1719. missus Pekinum fuit *Ismailoff*, qui rem eo adduxit, ut ei liceret *Laurentium Lange*, qui Russorum curam haberet, Pekini relinquere. Verum anno 1722. rursus dissidia orta, ad quae componenda *Ragufinskio*, ortu Dalmatae, legatio decreta est anno 1727. qui pacato Sinarum Imperatore, foedus anni 1689. prolongato Russici Imperii limite, feliciter instauravit. In hoc foedere ratio mercatus praecipue est habita. Indultum Russis, ut societas (*Carauana*) mercatorum, quorum numerus ultra 200. non excreseat, omni triennio Pekinum veniret, quod ingenti cum lucro factum esse, nullum dubium est: priuatis vero solum in limitibus ad *Kiachtam*, et *Zuruchaitu* mercari liceret. Indultum ad haec, ut Russis licitum esset, templum Pekini struere, cuius curam quatuor Sacerdotes haberent, additis aliquot adolescentibus, qui linguam sinicam discerent, olim interpretes futuri. Ceterum mercatus anno 1759. penitus fuit interruptus, qui anno demum 1780. sub CATHARINA II. pristino flori restitutus fuit. (66) Incolae Iapones suam insulam *Nippon* appellant. (67) Una ex praecipuis insulis vulpinis: *Kuriles* infra *Kamtshatkam* iacent. Ceterum insulae hae, ut *Cel. Forster Geschichte der Entdeckungen, und Schiffahrten in Norden* pag. 549. recte existimat, merito archipelagus *Catharinae II.* appellari deberent. (68) Americam supra *Tschutskos* non longe ab extremo Asiae angulo distare, dicitur *Cl. Beering*, et *Tschirikow* anno 1741. detexisse. *D. Steller* itineris socius vidit in littore, ad quod applicuerant, catenam montium, qui in apice niuib. tecti, in crepidine autem fluis consiti erant, longissime tendi, item aues, et herbas, quae foli Americae propriae dicuntur esse, tum incolas etiam, qui hospitibus amicitiae, et pacis causa tabacum fumarum offerant, quod nusquam alibi, quam in Europa Septentrionali usitari aiunt. Quae argumenta licet *D. Coxe* non videantur satisfacere, tamen ex

rari.

Foederibus diuisa tribus coniunxerit alba, (69)
 Et saxum, quod mole ingens (70) nunc haeret in imo
 Finnum pelago (71), superas euadet ad auras,
 Huicque insistet eques, gentis stator, (72) arduus armis,
 Tum victam demum se dedet Taurica, sceptrumque
 Agnoscet DOMINAE, quam aetas ventura vocabit
 Virtute, et meritis, et vero nomine MAGNAM.
 Dixit, et his dictis, Scoldi disparuit umbra,
 Olegusque domum repetens ictu occidit anguis.

Fallor, an haec propiore afflatus Numine Scoldus
 Euentura olim signarit tempora vates?
 Non fallor, regnum iam Russe capeffis auitum,

C 2

Saxo

nauigationibus D. Cook iam compertum est, peninsulam, quam Russi *Aljüska*
 vocant, partem esse continentis Americae, quae *Tschutskis* iam pridem vi-
 detur fuisse cognita. Siquidem D. *Pleisner* fassi sunt, se cum Americanis
 mercari, ad quos iter sex dierum esset, idque sic ab se fieri, vt quauis
 nocte in aliqua insula intermedia quiescere possint: Ad Californiam quoque
 Russos tempestate appullos esse, testatur P. *Caspar Miraglia*, Missionarius
 Iesuita, vt est in additamentis itinerarii *Franc. Xav. Veigl.* pag. 337. id-
 que anno 1761. Forte fuerit naus illa, de qua D. *Pallas* in haec verba
 scribit: *ferner wurde im August 1760. ein Schiff vom Terentii Tschebaew*
ausgerüstet, man hat aber vor seiner Fahrt keine Nachricht. Anni utcumque
 congruunt. (69) Alba Russia Imperio Russico sub CATHARINA II. penitus
 asserta est, tametsi iam prius anno 1653. ab Alexio Michaëlowitsio occupa-
 ta, et foedere Androssouensi anno 1667. cum pace Moscouitica an. 1686.
 Russis confirmata esset. (70) Erat id 42 pedes Parisinos longum, latum
 vero 27. et 21. altum. Pondus saxi tricies centenorum millium librarum,
 et amplius fuisse dicitur. (71) Latuit id in sinu Finnico, viginti milliari-
 bus a Petropoli repertum, et a Comite *Carbury*, alias *Lascary* dicto extra-
 ctum ex fundo, in quo ad altitudinem 15. pedum haerebat. (72) PE-
 TRVS M. cuius statuam equestrem ex aere fusam saxo illi affabre elabo-
 rato, tanquam basi, Imperatrix aeternae Principis illius memoriae Petropo-
 li in foro Petri die 7. Augusti locari iussit, addita inscriptione Russica et
 Latina: PETRO I. CATHARINA II. ANNO M. DCC. LXXXII

Saxo insistit eques, gentis stator, arduus armis,
Et DOMINAE, nomen cui *Magnae* mundus vterque
Indidit, agnoscit iam tandem Taurica Sceptrum.
Hoc Illa Osmanidum pulsus feliciter armis,
Prensura incedit, Procerum stipante caterua,
Quos olim pulchro conspersos pulvere belli,
Hostibus extorta ornauit victoria lauro,
Et qui consilio in curas, partemque laboris,
Sit licet Ipsa sibi satis, atque ingentia regni
Pondera sustineat, de nobilitate vocati,
Seruant fidum arcano, et non penetrabile pectus.
Non id blanditiae, metus, aut versutia, mille
Tecta dolis, nec fuluum adeo corruperit aurum,
Tanti est intemerata fides, AVGVSTAQVAE *Russis*.
Hac pompa, nec tam gemmis insignis et ostro,
Quam praecelso animo, tum maiestate verenda
Concilians populos, quos nuper cruda tenebat
Vinctos barbaries, et non placabilis ira,
Cunctorum vultus in se conuertit, et ora.
Non iam prisca illis armorum cura, minaces
Tendere nec gaudent arcus, nec sueta lacertis
Spicula torquere, et solitis instare rapinis,
Sed, posita feritate, suos iam fingere mores
Hospitum ab exemplo discunt, pompamque stupentes,
In sola fixi DOMINA, mirantur euntem.

Te quoque, qui hesperium specula moderaris ab alta
Imperium, par maiestate, comesque vocatus
Qui latus AVGVSTAE stipas, pompaeque decorem
Auges, exiliunt viso, et sua gaudia promunt,
Non aliter, quam si celfo Gradius olympo
Demissus, clypeo, parmaque, et casside demtis,
In medio populi se se mortalibus aequet,
Te, veluti coelo lapsum, Crimea iuuentus,
Quam fama aduentus patriis exciuit ab oris,

Te

Te videt, atque oculos nequit exsatiare videndo.
Et non defuerint forsan, quos Martius ardor
Tentarit tua signa sequi, potiusque sub illis,
Prima rudimenta armorum condiscere, quam sub
Kalka (73) militiae ingratis adscribere nomen.
Hos illorum animis, quae Te, quascunque per oras
Longinquum si carpis iter, comitatur euntem,
Corporis, atque viae semper fidissima custos,
Lecta cohors iuuenum, quos duris cognita rebus
Virtus, atque fides commendat, suggerit ignes.
Et nisi signa vocent, dentque aera sonantia flammis
Laetitiae indicium, et populus crebrescat eundo,
Quem coepere locum, cupiant persistere eodem.

Me quoque, nemo vetat, Chersonis visere muros,
Et spectare decus pompae, AVGVSTAMQVE tueri
Iuuerit. O!, qualem, Superi! succincta virorum
Agmine, quos Tamesis, Ligerisque, et Rhenus aquarum
Arbiter, extremis oris accinerat, vrbi
Se se infert mediam, atque animos, et corda suorum
Demulcens, et agens Romano more triumphum
Laeta subit portam pario de marmore structam.
Multo illa, et longo dudum sudata labore
In media latuit Paro, et hos spectabat ad vsus,
Cum forte Aufriadum, solo comitatus Amore,
Has Genius volucris curru peruenit in oras,
Artificemque rudes in marmore ducere sulcos,
Et formare arcum cernens, quem munera spectent,
Scimus, ait, se seque accingit et ipse labori,
Clamque manus adhibens operi, coelare futuri
Temporis euentus pergit. Dextro latere alueum

(73) Hoc nomine Tartari Crimaeani suum supremum belli Ducem dicunt.

Incidit Danapris, classisque natare per undas,
In medio locat antennis, his carbasa iungit,
Rufforumque aquilis expansas addidit alas,
Fecerat et lenem spirare in carbasa ventum,
Transtra super nautas nudis agitare lacertis:
Remos, et tenuem sub remis crescere spumam,
Vexillum prorae adnectit, puppique magistram,
Qui clauum regat, et venturam consulat auram.
Non procul hinc rostris super, inque coronide navis,
AVGVSTAE illustres comites illo ordine quemuis,
Quem seruare gradum mos est, imponit, et addit
Cuiuslibet appositam pompae vestem, oraque prona:
In DOMINAM format, credas audire iubentem,
Et cupidos quemuis, nutum obseruare tuentis.

Parte alia in fluuii ripa, campoque virenti,
More salutantis Rex adstat Lechicus, omnesque
Attonsi Proceres late fulgentibus armis.
Hinc latus accincti gladiis, hinc destina talos:
Vsq̃ue terit vestis, supra caput ardua in auras:
Crista micans surgit: sculpsit tentoria circum:
Diffusa in campis; nec longe a flumine centum:
Tormenta effingit, pyrio iam puluere foeta,
Classis in aduentu flammam, sonitumque daturat:
Laetitiae: in medio conuiuia laeta parantur,
Ruffis ante alios subsellia prima reseruat,
Inde locum Lechi capiunt, ignobile vulgus:
Hinc procul amotum temere procumbit in herba.

At, qua se moles spaciosum curuat in arcum,
AVGVSTAE Natum fida cum coniuge, prolesque
Exprimit. Hinc similem Patri, spem gentis et omen,
Caelat Alexandrum, Ruffis, sed serius olim,
Ex Auiæ norma, leges et iura daturum.
Inde addit Constantinum, qui lumine fixo

Altai (74) montes, et Chinae regna tuetur,
Tum sociat nondum quinquennem (75) utriusque sororem.
Circum illos Asiae varias longo ordine gentes,
Dissimiles vultu, linguis, et vestis amictu,
Huic Pudor, et Charites, et aperto Gratia vultu
Sunt comites, atque hinc longe stans pronuba Iuno
Iam nunc multorum librat connubia regum.

Contra autem studio ingenti, dextraque morante
Hetruscum fingit iuvenem, quem miserat Arnus,
Et nunc Ister habet, quem regnis fata regundis
Seruant, et qui iam spes AVGVSTI impiger aequat.
Olli subflavos crines dedit, osque venustum
Ferre, quod a patris, matrisque ab imagine sumtum
Conciliet populos, tenerumque inspiret amorem,
Quem tamen armorum, magno ducente magistro,
Temperet ex aequo studium. Prope fecit Elisam
Adstare, et sponsum aeterno sibinectere vincolo,
Progeniemque omnem stirpis, serosque nepotes,
Innocuas animas, sublustri condidit umbra.
Ter quoque tentabat, sed maiestate retractus
Destitit AVGVSTOS coelare, manumque repressit.

Sic ornata stetit moles, oculosque tuentum
Plures visa dies tenuit, cum signa profectui
Edita totam urbem luctu, lacrimisque replebant.
Crimaeam spectabat iter: ruit illicet omnis
Turba, et quisque suo iam munere fundus, euntes
AVGVSTOS praeit, et sequitur lateque patentes
Explorat campos, ne quis fortasse latentes

Stru-

(74) Alias etiam *Altai*, et *Ecbtag* vocantur, quasi dicas montes aureos: de his Iustinus in excerptis legationis Zemarchi ad Moccanchanum agit. (75) Alexandra Paulowna nata est 9. Aug. 1783.

Struxerit insidias; sed enim Fortuna, comesque
 Anteuolat Fama, atque metum procul arcet inanem.
 Iamque *Perecopiam* ventum, qua Pontus vtrinque
 Infusus terram spatio discriminat arcto,
 Transmissaeque pylae, longisque ambagibus actos,
 Hospitio tandem *Batschisaraia* recepit.
 Interea aduentus iam dudum didita fama
 Impleuit laetis cupidas rumoribus vrbes.
 Nec mora, *Murzorum* (76) properat genus omne, remotis
 Concurritque locis, quos *Karasbasara*, *Goslov*,
 Et *Baluklava*, et *Karasu*, tum *Cassa*, *Keretque* (77)
 Progeniuit, vultuque, et laeta voce per auras
 Gaudia testati, atque animis concordibus omnes
 Iurauere fidem DOMINAE, datur vndique signum
 Laetitiae, et festis collucent ignibus vrbes,
 Crimaeamque ipsam melior iam peruolat aether.

Atque haec diuersa penitus dum parte geruntur,
 Vndique conferto se stipans agmine turba
 Confluit, intentisque oculis spectacula nondum
 Visa stupet: sed, quos aegre retinere potestas,
 Innocuum pueri genus, innuptaeque puellae
 Praeripiunt senibusque locum, et primo ordine capto
 Attoniti mirantur, hiulcisque oribus adstant
 Vix animam prae laetitia, et nouitate trahentes.
 Quos *Hadschi* senior, captato tempore, dictis
 Increpat, et, quid vos, inquit, queis gaudia curae
 Sunt alias, nunc, cum tempus quoque suadet, inertes
 Stertitis, et vacuas frustra consumitis horas?

Quin

(76) Hoc nomine Tartari Crimaeani suos Nobiles compellant.
 (77) Nomina praecipuarum urbium peninsulae. Postrema aliis scribitur *Kerschi*
 et *Gjerschi*, olim, dum Graecis parebat, verisimiliter vrbs *Bosphorus*, et
Cassa dicta *Theodosia*.

Quin agite, et DOMINAM quique in sua vota vocantes,
Quod reliquum est, patriis hilares traducite ludis.
Sic *Hadschi* pueros, nec seignior *Hemka* puellas
Parte alia stimulat. Dictis arrecta iuventus
Sponte ad nota sibi confertim gaudia currit,
Atque aliam pueri seriem, seriemque puellae
Efformant aliam; dant sistrum et tibia signum.
Hicet alterna modulantes carmina voce
Concelebrant DOMINAM: populos quot vicerit armis,
Quotue olim partos confecta pace triumphos
Egerit, ut turgens hostili sanguine Pruthus,
Bistonidum scuta, et foedata cadauera tabo,
Hastasque, et gladios prono deuexerit alueo,
Utque benigno hostes, si quos sibi foedere iunxit,
Accipiat vultu, quamue hi seruire parati,
Certatim, et cupide, faciles mandata capeffiant,
Inuictosque duces, coelo quos Martia virtus
Addidit, et tanta gaudent, certantque mereri
Sub DOMINA, gentesque nouas, orbemque repertum
Trans mare hyperboreum, qua algens glacialia regna
Versa tenet. Nec te felicem, Taurica, cantu
Praetereunt, laetasque imo de pectore voces
Ingeminant: TIBI SE AETERNVM CRIMAEA VOLENS DAT,
ET DICAT. Inde leues pro gentis more choreas
Ducunt, diuersa pueri parte, atque puellae,
Implexique manus tenui sua corpora motu
Explorant, ut, cum Zephyri per prata vagantur,
Molliter aspirant foliis, sic leniter illi
Subsiliunt primum, mox aequis passibus inter
Se coeunt, ventoque pares versantur in orbem,
Dimissis rursus sociis, vtrinque recedunt,
Et redeunt iterum, gyrosque resumere pergunt,
Commutantque vices, ut primum tibia, sistrumque
Inflexere modos, iamque has, iam rursus in illas.

Senſim ſeſtuntur vario glomeramine partes.
 Ductor erat genius, certe mihi viſus aſeſſe,
 Namque obſcura aliis credunt ſe cernere vates,
 Viſus aſeſſe, inquam, genius, vultu, oreque prorſus
 Illi conſimilis, cui pulchrum nomen adhaeſit
 Crimaei. (78) Hoc ductore ſuos cum ſeſtere gyros,
 Inque vicem properant verſa ſtatione redire,
 Senſim AVGVSTORVM deſcribunt nomina motu,
 AVGVSTAE nomen pueri, AVGVSTIQUE puellae
 Myſterii expertes; ſed vbi ſe ductor in auras
 Suſtulit, et tenui depromſit nomina voce,
 Qualem ferme Echo iam languida reddere ſuevit,
 Illico vulgatus rumor, populique per ora
 Diditus, AVGVSTOS, dapibus, menſisque repoſitis.
 Exciuit: fama aduentum praeuertit, et omnis
 Turba ſuis diuiſa locis iuſto ordine, vocem
 Gaudiaque interea preſſit, ſaltansque iuuentus,
 Submiſſo AVGVSTOS vultu venerata, quieuit.

Atque hic longaeuus, cui ſexageſima pridem
 Aeſtas tranſacta eſt, *Murzarum* ſanguine clarus,
 E medio populi ſe trudens agmine, coram
 AVGVSTA ſtitit, et bipatentem myſtica mulcens,
 Tartarico exorſus ſermone, o Maxima, dixit,
 Quas Europa colit, Reginarum, haud ſine Diuum
 Numine Te MATREM cupimus, DOMINAMQUE veremur.
 Namque mihi haec olim patruus praedixerat Achmeth,
 Dum PETRVS, magnum, ſed formidabile nobis

No-

(78) Princeps *Dolgoruki*, cuius de Imperio Ruſſico merita po-
 ſtremo praecipue bello Turcico comparata, illi ab Auguſta nomen *Krim-
 ſkoi*, ſeu Crimaei conciliarunt, ad morem Romanum, qui a denictis pro-
 uinciis nomina victoribus indidere. Obiit anno 1782.

Nomen, Cimmeriam cum milite venit ad urbem, (79)
 Cunctaque torrenti similis, qui monte volutus
 Praerupto, fuerint quaecunque, obstacula sternens,
 Et campis dominans molem diffundit aquarum,
 Perculit, et classem vicino in littore (80) listens,
 Terrorem late sparlit victricibus armis,
 Nos frustra interea fidentes viribus, ausi
 Contra ire, et turmas insani opponere nostras,
 Sed miseri prensare fugam, et montana coacti
 Quaerere, qua se se *Iarimstambolia* (81) tollit,
 Atque hic more ferae, siluestribus abditi in antris,
 Spemque metumque inter latitamus, donec abisse
 Certus victorem rumor retulisset ad aures,
 Tunc ego, vera etenim fabor, iuueniliter ardens,
 Suasit et ipse pudor, postremas carpere turmas
 Optabam, similisque mihi iam stabat in armis
 Pubes, cum me Achmeth medium complexus, abire
 Conantem vetat, et, quae te in discrimina demens
 Praecipitas, inquit, maiora heu! viribus audes.
 Diuersa his nostrae est pugnandi norma, modusque,
 Et nil profecturo aduersum nitimur ausu.
 Nos gaudemus equis, celeresque, ut signa reuulsi
 Hostis, cedentem sequimur, fugimusque sequentem
 Qua cui facta via est: nos fueti viuere rapto,

D 2

Nullo

(79) *Kersch*. ad fretum ex opposito insulae Taman, olim bosphorus Cimmerius. (80) Petrus M. anno 1699. ex Azov soluens, classem duodecim nauium ad urbem *Kersch* applicuit, coegitque Praefectum eius urbis *Hasanum*, ut Legatum Russicum *Ukrainczowitschium* mari Constantino-
 polim ire pateretur, ut ipse Czarus in suo diario Parte I. §. 5. pag. 9. notauit. Crimaeam vero ipsam Burchardus Christoph. *Münich*, supremus armorum apud Russos Praefectus anno 1736. ingressus, vastitatem usque ad urbem *Batschisarai* circumtulit, quem anno sequente sequutus *Lascy*, Chamum Tartarorum ad urbem *Karasbasar*, inito proelio, profligauit. (81) Urbs *Cassa*, Turcis *Iarimstambol*, quasi parua Constantinopolis, dicta.

Nullo homines miseros capimus discrimine , captosque
In pecudum numero , aut his quoque peius habemus
Humani expertes sensus , nec cura futuri
Nos tangit , fortuna vicem ne auersa rependat.

Contra acies illi struere , et dispescere turmas,
Cogereque in cuneum si res fors poscat , et usus ,
Sumere iam Lunae formam , iam tendere late
Cornua , quadrato (82) rursus se se agmine in arcum
Contrahere , obnixuque suo remouere phalanges
Hostium , et ordinibus norunt consistere densis ,
Haud facile arrepta semel ex statione mouendi.
Vt saxum , quod forte abruptum ex vertice montis
Labitur , et toto se pondere fixit in alga ,
Non id ventorum rabies , non vlla procella
Hinc moueat , sed contra omnem vim mole sua stat.
Sic durum hoc hominum genus est. Si proelia miscent,
Non temere , vt nobis mos est , concurrere , verum
Arte virum conferre viro , nec pectore pugnam
Auerſo ordiri ſueuere , in cuncta parati ,
Si forte occurrant subito discrimina , murique
Instar conſiſtunt , tum ſenſim tendere in hoſtem
Vna omnes , pariterque ſuas coniungere vires.
Et quamquam primum varios hinc inde ciere
Affuſtus ſoleant , ſiſis tamen omnibus idem ,
Oppoſitas toto perrumpere robore turmas ,
Atque mouere loco pugnae , palmaque potiri ,
Et , quae res nobis ignota eſt , parcere victis.
Quare age , et aduerſum noli contendere fata ,
Adueniet tempus , modo ſi praefaga futuri
Mens non me ludit , veniet ſed ſerius illud ,

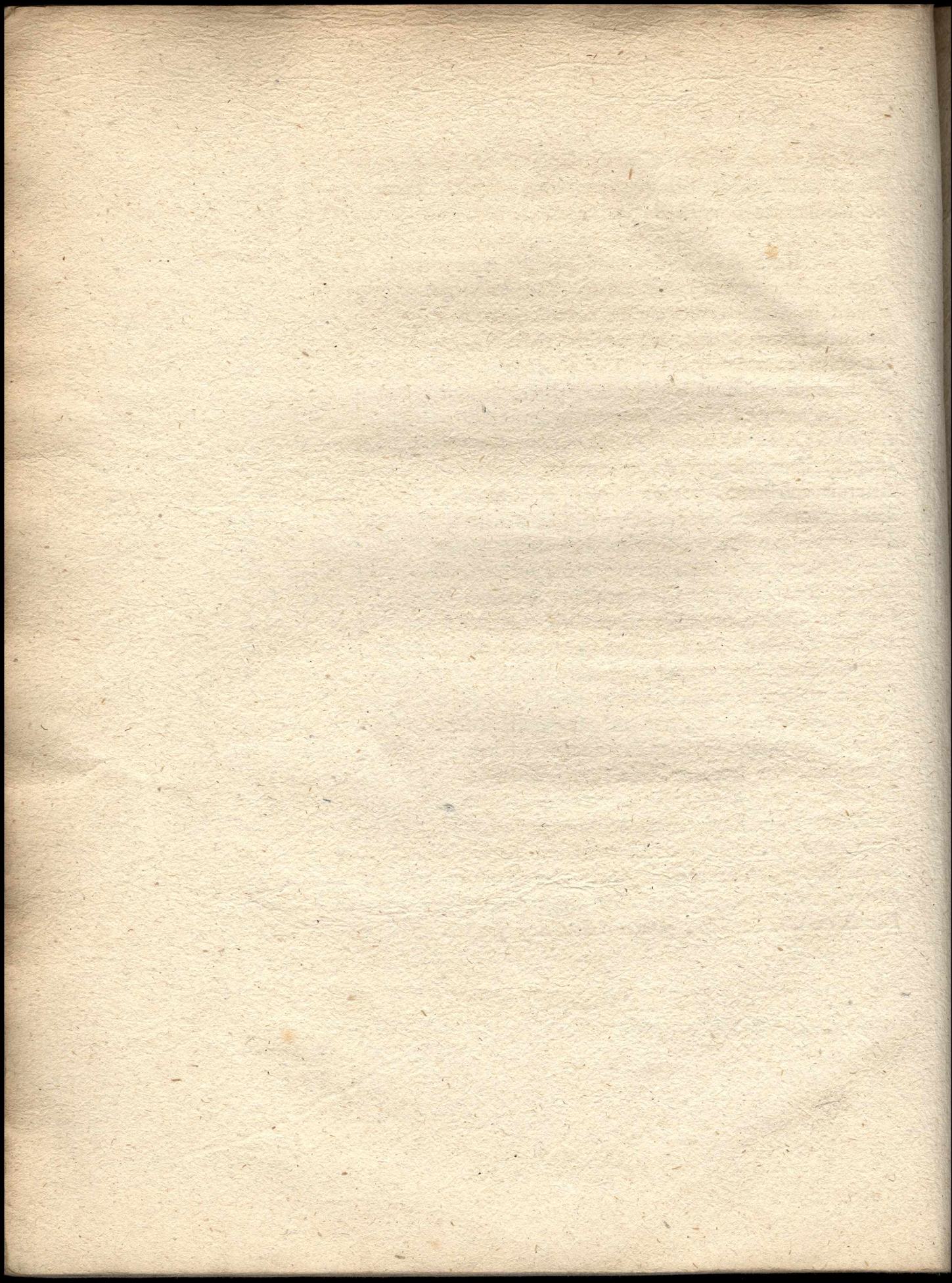
Quo

(82) Hanc formam *Münich* , dum *Crimaeam* ingreſſus eſt , in itinere vt plurimum tenuit.

Quo gens haec nostris olim dominabitur oris ,
Atque aliam terrae formam , populoque dabit. Tum
Te fortunatum , fuerit si vita superstes.

Haec AVGVSTA mihi patruus memorauerat Achmet ,
Siue illi hoc genius , siue adstans Taurica virgo
Indidit in fomis , vatem non vana loquutum
Euentus rerum docuit , luxque ista , beatiss
Accensenda , arcto qua nos Tibi foedere iungis.
Plura loqui cupidum sublatus ad aethera clamor
Vulgi interruptit , vitam , longosque precantis
AVGVSTAE , AVGVSTOQVE annos , sua vota puellae
Iungunt immixtae pueris , et carmina rursus
Alternis celebrant , patrias iterantque choreas.
Ecce autem haec inter , dictu mirabile , claro
Lapsus ab axe fragor , sequitur lux aurea rubrae
Permista , et tenui diuergens firmate ad austrum
Signat iter , Pontique freto prolapsa dehiscit ,
Qua sua Chalcedon multos iam fessa per annos
Rudera monstrat , inane gerens per secula nomen.
Attoniti haerebant omnes , praefaga futuri
Omina voluentes animo , fatale diei
Neu quid portendant , aut turbent gaudia luctu ,
Cum binae subito liquidas se tollere in auras
Parte illa , qua lux , et lucis fyрма videri
Desierat , sunt visae aquilae , varioque volatu
Fatidicos supra Euxinum describere gyros ,
Tum recta ad notae Chersonis tendere litus ,
Multarum augurium rerum , coecosque ferentes
Secum vna euentus , quos olim tempus , et ipsum
Par AVGVSTORVM , posito velamine , pandet.

ERRATA

CORRIGE.

Fol. 2. lin. 29.

Novogradam - - - - - *Novogrodam.*

Fol. 8. auerso lin. 34.

Europa. - - - - - *America.*

Fol. 9. auerso lin. 14.

AVGVSTAQVAE. - - - - - *AVGVSTAQVE.*

Ibid. lin. 28.

Crimea - - - - - *Crimaea.*

Fol. 11. auerso lin. 9.

MVRZORVM - - - - - *MVRZARVM.*

